

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer, kedden és pénteken.
 Á r a :
 Egész évre . . . 6 ft. — kr.
 Félévre 3 ft. — kr.
 Negyedévre . . 1 ft. 50 kr.
 A szerkesztő irodája:
 Klastromutca 564 szám.
 Kiadó-hivatal ugyanott.

NEMERE.

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden ígatáskor 30 kr. — Nagyobbhirdetéseknélalkusz szerint. — Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségénél.

Előfizetési felhívás

„NEMERE“

ezimű politikai, közgazdasági és társadalmi lap III. — 1873. évfolyamára.

Jövő számunkkal kezdődik a III. évfolyam 2. évfolyama, melyben a „Nemere“ meg fogja tartani eddigi irányát, képviselvé a Székelyföld érdekeit és a királyföldi magyarság ügyeit. Azáltal, hogy a pártolás hiánya miatt megszünt „Udvarhely“ működésükét is elvállalta, növekedtek kötelezései, de gyarapodtak anyagi és erkölcsi erői is. Midőn tehát törekszik kettős feladatot teljesíteni, olvasóinak ezzel összekötött kettős előnyt fog egyszerre nyújthatni.

Kérjük tehát a t. cz. közönséget, szíveskedjék az előfizetéseket minél hamarabb megtenni illetőleg megújítani. Több részről óhajnak eleget teendők, ezután a „Nemere“-t megjelenése napján fogjuk postára tenni, hogy vidéki olvasóink szívesen olvashassák. Városi előfizetőinket kérjük, szállásaikat kiadó hivatalunknál pontosan feljegyeztetni, mivel a jövő évfolyamban a lapokat minden díj nélkül házhoz fogjuk küldeni.

Előfizetési árak:

Aprilis—december . . 4 frt. 50 kr.
 Aprilis—szeptember . . 3 „ — „
 Aprilis—juni 1 „ 50 „
 Egy óra — „ 50 „

A „Nemere“ egész tiszta jövedelme a „székely nemzeti történet“ megírása jutalomdíjára van szánva.

A „Nemere“ szerkesztősége.

A bankháboru.

Mióta a kiegyezést 67-ben megkötöttük, olyan ingerült hangulat nem uralkodott még a pesti és bécsi politikai körök közt, mint épen a legközelebbi napokban. Az ingerültség mindkét részről fenyegetésre változott és háttérbe szorított minden más kérdést.

Csak röviden ismételjük a lefolyt eseményeket azon olvasóink kedvéért, a kik tán kezdetben nem figyeltek eléggé az ügy fejlődésére.

Kerkápoly pénzügyminiszter tervet készített egy magyar leszámítoló és hitelbank állítására. Ilyen bankot állíthat akárki, hiszen a Werzár Gergely is leszámítoló és hitelez a maga módja szerint.

Kerkápoly terve azonban szegyet ütött a bécsiek fejébe a miatt, hogy azon banknak egyéb üzletek közt szabadságában állott volna látra szóló váltokat állítani ki, s azokat az állampénztárak elfogadták volna.

A bécsiek úgy tekintették e terv létesültét, mint kezdeményt egy önálló magyar jegybank állítására; és iszonyu izgatást támasztottak annak létesülése ellen.

Az osztrák nemzeti bank volt mindenképpen érdekelt, mely aztán az osztrák pénzügyminisztert is megnyerve, kényszerítették a bécsi Bank-Verein-t, hogy Kerkápolyval a magyar leszámítoló bank létrehozása iránt kötött szerződést felbontsa.

Ez az ügy kivonatolva előadása a lehető röviden.

A bécsi lapok roppant szemtelen lármát csaptak, hogy Magyarország nem egyébre törekszik, mint Ausztriától külön szakadásra.

Nem akarták számla venni, hogy a tervezett leszámítoló bank távolról sem elégséges Magyarország bankjegy-szülségletét fedezni; tehát az osztrák nemzeti bank tovább is uralkodni fog még érdekeink felett.

S nem akarták tekintetbe venni, hogy Magyarországnak ép oly joga van saját bankjegy-szülségletéről intézkedni, mint akármely országnak a világon.

Hogy ezen osztrák eljárás mennyire keserítette Magyarországot minden pártját, az kitűnik Tisza Kálmán alábbi beszédéből, melylyel a f. hó 24-iki országos ülésben interpellációt nyújtott be, s mely egyértelmű helyesléssel találkozott minden oldalon.

Tisza Kálmán: T. ház! A kérdés, a melyet a pénzügyminiszterhez akarok intézni az ugynevezett escompte-bank ügyére, vagy a mint hallom, hogy hivatalos czime lenne: „a magyar kereskedelmi s leszámítoló bank“ ügyére vonatkozik. — Minden félreértés elkerülése czéljából megjegyzem, hogy én ezen bankot, ha a legjobb alakban is jöhet létre, a magyar jegybank helyettesítőjéül nem tekintem.

Most fel kívánok szólalni az ezen bank létesítési szándéka folytán felmerült körülmények tekintetéből. Elterjedt azon hír és meg nem czáfoltatott, hogy egyike azon pénzügyintézeteknek, a mely ez irányban a magyar kormányval szerződési viszonyba lépett, aláírásának visszavonása iránt lépéseket tett. Hasonlólag elterjedt azon hír, hogy ezen visszavonás indoka abban rejlik, mert az osztrák császári pénzügyminiszter azon pénzügyintézetet a „bécsi bank-egylet“-et megfenyegette, hogy ha Magyarországon segédkezet nyújt ily escompte-bank felállításához, részvényei a bécsi börzéről ki fognak tiltatni és az escomptebank részvényeinek a tőzsdén leendő jegyzése sem fog megengedtetni. Nem lehet ezen hirt, minthogy megczáfolva nincs ignorálni, sőt annyival több hitelt kell neki tulajdonítani, mert ismerve a szóban levő pénzügyintézetnek szoliditását, fel sem is tehető, hogy aláírásának visszavonásával, vagy visszavonni akarásával saját hitelén nagy sérelmet akarjon elkövetni, hacsak arra külső és igen erős nyomás nem kényszeríti.

Én t. ház, azt, midőn egy miniszter lép fel ily ellenségesen egy más állam érdekeivel szemben, oly dolognak tekintem, a mely oly államok között, a melyek között nem létezik azon kapocs, a mely fejedelmünk közönségénél fogva létezik közöttünk, a legélesebb jegyzékváltásokra, legalább is diplomatai, de meglehet, még másféle harcra is vezethet.

A mi viszonyaink között pedig oly eljárásnak tartom azt, ha az előttünk ismeretes kapcsolatban lévő államok egyikének minisztere mint ilyen ellenségesen lép fel a másik állam érdekeivel szemben, a mely vétéséget tartalmaz magában nemcsak a másik állam, de maga a közös fejedelem ellen is: mert nem lehet egyéb eredménye, mint a trón legbiztosabb támaszának: az az alatt élő nemzetek egymás iránti rokonszenvének és jóindulatának ellenséges indulattá változtatása.

Ily körülmények közt, t. ház, azt tartom, hogy a kormányval és a törvényhozásnak egyiránt erélyes, határozott állást kell elfoglalnia.

Oly fontosnak tartom a dolgot, hogy részemről nem hiszem, hogy legyen e házban, vagy a házon kívül e hazában valaki, a ki, ha a kormány e tekintetben erélyesen, az ország méltóságának és jogainak megfelelőleg jár el, bármilyen legyen is véleménye más tettei irányában, ezen irányban a kormányt a legerélyesebben támogatni kész ne volna; de viszont nem hiszem, hogy lehessen e házban és a hazában ember, a ki magát a jó hazafi nevére érdemesnek tartja, a ki ha a kormány ezen irányban nem tudna eléggé erélyes és határozott tenni, kötelességének ne ismerné az ország érdekeit és méltóságát compromittáló kormány irányában a legerélyesebben fellépni.

Ugyan az nap a magyar pénzügyminiszter és miniszterelnök Bécsben voltak, ő Felsőge meghívásából, ugyan ez ügy elintézésére.

Onnan táviratilag úgy értesítik a lapokat, hogy a német sógor kezdi behuzni a vitorlákat s a magyar leszámítolóbank csakugyan létesül. Bizonyost azonban most még nem tudunk.

Tizedik közlemény

a székely történeti pályadíj-alapról.

Nem kezdekem találobban közlésemet, mintha a IV-ik keresztény század egy híressé vált egyház történeti mozzanatát idézem, midőn egyházi vitás kérdésekben a püspökök meg nem egyezhetvén, hivatkoztak a pápára s a vitázókat ennek döntő szavával nyugtatták meg. Roma locuta est — a római pápa itéletét kimondotta, Róma eldöntötte a kérdést — e volt a jelszó!

Háromszék megszólalt, Háromszék a Székely nemzet Története megírása ügyét eldöntötte nagyszerű áldozata, s áldozatának erdélyi hatása által.

Semmi kétség többé, hogy a székely nemzeti lelkesedés a pályadíjat kiteremti. Mikor százak meg százak, mikor a nép kezd munkához, ez olyan mint a fergek hó sivataga: apró pelyhekből alig sejtethetőleg hó hegy emelkedik. Úrügyet kereshet az áldozni nem akarás, kérdezheti: ha vajjon életre való-e az eszme? de agyon hallgatni, mellőzni többé földi hatalom nem képes. Lássuk csak a háromszéki gyűjtések eredményét.

Lázár Mihály ő nagyméltósága, mint két székely város főispánja, tekintélyes állásának fontosságát a fennforgó tudományi ügy irányában felfogván, s hivatali befolyását mint buzgó lelkű, tetszomjas és áldozatkész hazafi ismert erélye egész mértékével érvényesítvén, az eszme iránt oly közlekedést és áldozatkészséget költött fel főispánsága egész területén, hogy a már eddig Sz. Udvarhelyről, Csik-Szeredából és Oláhfaluból bejött s még bevárando közel 300 forinthez adva a mai nap beérkezett 305 frt. s 37 krt. — a székely nemzet Története megírására szükséges pályadíj-alap már kész, egy harmadrészeért lett iránta hálakötelezett a történetirodalom, székely nemzetünk, s mi kolozsváriak, a kik ezt nemzeti becsületügynek tekintjük.

Márczius 19-ki közlésemben jelzett ígérete szerint, a tisztelt főispán ur meleg szavakkal irt levél mellett, beküldvén az alábbi tetemes pénzösszeget, megköszöni Székely-Udvarhely, Oláhfalu kiváltságos város, Csik-Szereda, S.-Szt.-György és Kézdi-Vásárhely derék polgárainak és tisztviselőinek ez ügyben való fáradozásait és áldozatkészségét, kiemelve főként kézdi-vásárhelyi esküdt képviselő és volt honvédszázados Tóth Sámuel ur lankadni nem tudó nemes ügybuzgalmát, a kinek nagy részben tulajdonítható ama városban történt gyűjtés fényes eredménye. Gábor Áron hazájáról elmondhatná nemzeti lelkesedés szabadságszeretet dolgában, a mit Martialis Róma városáról mondott: Terrarum Deo, gentiumque Romae, Cui par est nihil, et nihil Secundum. Az adatokból így tűnik elé az áldozók hosszu és tiszteletre méltó névsora:

Lázár Mihály főispán ur adott 40 frtot, Lázár Mihályné urnő 10 frtot, Lázár Etelka 1 aranyat, Lázár László 4 frt., Gál Zsigmond 5 frt., Gáll József 1 frt., Borbát Pál dálnoki ev. ref. pap 1 frt., Lázár Samu 1 frt., Bartha László 1 frt., Fülöp Dénes 1 frt., Veres Elek 1 frt., Dimény Péter 1 frt., Lőrinc János 1 frt., Kuthy Károly 1 frt., Lázár András 1 frt. ifjb. Kovács János 1 frt., Miklós Lajos 1 frt., Miklós András 50 kr., ifjb. Miklós Péter 1 frt., Miklós Ferenc 50 kr., Péter Zsigmond 50 kr., Teleky Jánosné Dálnok 50 kr., Teleky Mózes 50 kr., Gidófalvi Adolf 50 kr., Dezső Kelemen 10 kr., Bakcsi Gergely 1 frt., Biró Sándor 12 kr., Veres János 50 kr., Beke György 50 kr., Veres Károly 50 kr., Veres Mózes 50 kr., Hadnagy János 1 frt., Kovács Károly 1 frt., Dálnok községe 5 frt., — az aranyat 5 frt. 10 krba számítva, együtt 90 frt. 32 kr.

Ugy a főispán ur beküldötte Seps-Szent-György város főjegyzője Molnár Sámuel ur következő gyűjtés eredményét: Molnár Sámuel 1 frt., Gyárfás Samu 1 frt., Kovács Bálint 1 frt., Koréh Lajos 50 kr., Mihály Fe-

rencz 50 kr., Kosztyán Győző 1 frt., Barthos Domokos 50 krt., Császár Domokos 40 kr., ifj. Császár Bálint 40 kr., idősb. Gyárfás Károly 50 kr., Nagy József, vásárhelyi kereskedő 50 kr. Együtt 7 frt., 30 kr.

Továbbá beküldötte Gyárfás Lajos Sepsi-Szent-György városkapitánya gyűjteményét e szerint: Daczó János adott 1 frtot, egy özvegy 40 krt., Mihály Elekné 20 krt., Bogdán Flórián 50 krt., idősb. Nagy György 20 krt., Zajzon Károly 20 krt., Császár Sándor 30 krt., Bálint Lajos 20 krt., Lukáts Dániel 30 krt., Ötvess 50 krt., Benkő Elek 50 krt., Csulak János 30 krt., Csulak Péter 50 krt., Szabó István 40 kr., Koréh Istvánné 20 krt., ifj. Nagy Elek 30 krt., Antalfi Lajos 20 krt., Milik János 25 krt., Szőke József 30 krt., Kocsis Károly 20 krt., N. Lajos 30 krt., Gödri Ferencz 1 frt., Vajna Károly 1 frt., Bene István 30 krt., Felszezi Lajos 30 krt., Vajna Ferencz 50 krt., Dénes Lajos 50 krt., Mihály István 50 krt., Alsó Sándor 50 krt., Ince György 20 krt., Gyárfás Lajos 1 frt., együtt 13 frtot. valamint beküldötte főispán ur a városnak a majorsági pénztárból e célra tett 30 frt. hazafias adományát.

Végre beküldötte főispán ur K.-Vásárhely városnak a majorsági pénztárból tett 30 frt., adományát, valamint azon városi polgároktól és polgárnőktől, városi képviselő s egykor honvéd százados Tóth Sámuel ur által gyűjtött következő adományokat: Tóth Samu adott 5 frtot, Benkő Dániel 5 frt., Tóth István 4 frt., Horváth Elek 5 frt., Szabó Mózes 5 frt., Kovács Izsák 3 frt., Nagy Ezekias 5 frt., Balog Sándor 1 frt., Tóth Mihály 1 frt., Dézsi Mihály 2 frt., Kovács István 1 frt., Hankó László 1 frt. Dézsi Bálint 2 frt., Szotyori Dániel 1 frt., Jancsó Károly 1 frt., Nagy Dániel polgármester 2 frt., Szóts József számvevő 1 frt., Papp András tanácsos 1 frt., Nagy Gábor városi kapitány 2 frt., Csizsár Mihály 2 frt., ifj. Csizsár József 1 frt., Kovács Ferencz gyógyszerész 1 frt., Kovács István segédpap 1 frt., Baka Lajos 1 frt., ifj. Dávid István 1 frt., Kölönte László 2 frt., Klinglein József 1 frt., a nemes lakatos, pléhes és kovács társaság adott 2 frt., Mihály József 1 frt., Fitzus Márton 1 frt., Mihály Ádám 60 krt., Jancsó Mózes kereskedő 50 krt., Dobai Sándor gyógyszerész 1 frt., Kovács Áron kereskedő 1 frt., Szóts Mózes 50 krt., idősb. Nagy Lázár 2 frt., dr. Sinkovics 1 frt., Fejér Lukács 2 frt., Zakariás Kristof 1 frt., Török Bálint 1 frt., Székely János ref. pap 2 frt., Kovács Károly törvényszéki ülnök 2 frt., Jakab Ferencz fiai 1 frt., Bányai Gerőné 1 frt., Molnár Ádámné 1 frt., Dobal Kristófné 1 frt., Jakab István 50 krt., Császár Lukács 2 frt., idősb. Dávid István 1 frt., Szóts János 50 krt., Borisák István 30 krt., Fülöp Józsiás 50 krt., Szóts Sámuel 50 krt., Páljános Nándor 15 krt., Páldeák Pál 1 frt., Keresztes István 30 krt., Kovács Károly kereskedő 50 krt., Krimitzki Károly 20 krt., Kovács Gergely 15 krt., Balog János 10 krt., Bene Albert 15 krt., Málnási Kristóf 30 krt., Fejér Bogdán 30 krt., Györfi Lajos 50 krt., Simó József 50 krt., Nagy József mészáros 50 krt., Cseh István pallér 50 krt., Orosz István orvos 1 frt., a nemes mészáros társulat 4 frt., Szász István 50 krt., Bagoly József főhadnagy 1 frt., Kovács Károly főhadnagy 50 krt., Getze György törzsörmeister 30 krt., Kölönte Antal törzsörmeister 10 krt., Molnár Józsiás 50 krt., Tóth Dániel 50 krt., Mazinger Sándor 20 krt., Gentsi István 1 frt., Hosszu Ferencz 1 frt., Szabó Gyula 50 krt., idősb. Donáth József 2 frt., Csia Károly 1 frt., Finta János 20 krt., Barabás Károly 1 frt., Szatsvai Sándor 1 frt., Szotyori József 50 krt., Vass János 1 frt., Molnár Dénes 10 krt., Baritz A. 20 krt., Fekete Albert 1 frt., Benkő Pál 1 frt., Pap Adolf 50 krt., Elekes Endre 1 frt., Kovács István 1 frt., Dobay János 50 krt., Székely László 50 krt., Fejér Károly 2 frt., a nemes timár társulat 2 frt., Welenreiter György 1 frt., Szász József 20 krt., a nemes csizmadia társulat 2 frt., Csizsár József csizmadia társulat elnöke 50 krt., Szotyori János alelnök 50 krt., ifj. Pap András jegyző 40 krt., Dézsi János csizmadia 40 krt., Sáska Antal csizmadia 50 krt., Fejér Ferencz 20 krt., a nemes cipész társulat 1 frt., Kupán József 1 frt., Kelemen Ambrus 1 frt., Bara Özséb gymnasiumi tanár 40 krt., Valent István gymnasiumi igazgató 1 frt., Dávid Pál gymnasiumi tanár 1 frt., Feil Ede gymnasiumi tanár 1 frt., Hadik Richard Vitus gymnasiumi tanár 1 frt., Kovács Lajos Barna k. gymnasiumi tanár 1 frt., Kacza György elemi tanító 1 frt., Csizsár Pál 1 frt., együtt 164 frtot 75 krt.

Lázár Mihály főispán ur eljárása, Kézdi-Vásárhely és Sepsi-Szent-György példányszerű adakozása a pályadíjgyűjtés folyamában, a mai napig a legnagyobb momentum. 202 háromszéki székely járult az előírt összeg által a nemzeti ügyhöz: férfiak és hölgyek, ifjak és öregek, magánosok és képviselőtestületek s czéhek; csak a főispán ur falujában egyedül 34-en irtak alá

90 frtot és 32 krt., Sepsi-Szent-Györgyön 42 honfi és honleány, Kézdi-Vásárhelyen 123 honfi honleány, köztük valamennyi czéhtársulat, a lelkesedés örömevel hozta meg áldozatát! Ez oly dicsőséges hazafiasság, mely előtt kalapot kell melnünk! Ily jelenetek gyógyító ír s vigasztaló felet a költőnek, a ki borusan zengi a hős székely nép szédéről:

Oh e várak, s ősid sirhalma
Kérdik tőlem: ho Attila népe?
Él e még a székely? s ha él merre
Szabadsága, neve, dicsősége?

A multkori közleményembem kimutatott 1012 frt. 49 krhoz adva a ma betét 305 frt., 37 krt., a kamatozó összeg tesz 1317 frt., 86 krt., ehez adva a fizetetlen levő 121 frt. 62 krt., az egész pályadíj-alap ma tesz: **ezernégyszázharminckilenc forintot negyvennyolcz krajczárt.**

Mély köszönet az ismételve említett főispán urnak, a többi gyűjtőknek, székely véreimnek nemzeti ügyök, nemzeti ügyünk ezen nyilatkozó szeretetért. Kolozsvárt, 1873. márczius 22.

JAKAB ELEK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése márczius 24-én.

Tisza K. interpellatioja a bankügyben oly határozott férfias hangon volt tartva, hogy az összes ellenzék helyeslésével találkozott. Tiszának erélyes felszólalására a jobboldal vezére renden kívül szót emelt, tiltakozva az előleges fenyegetőzés ellen. Ez nem maradt viszont rendreutasítás nélkül, Csanády Sándor, Madarász József és Péchy Tamás részéről, a kik figyelmeztették a jobboldal vezérét, hogy felszólalása a ház különösen kikért engedelme nélkül a szabályokba ütközött, a mit hiába iparkodott Somssich és az elnöklő Bittó elvitatni.

Külföld.

A spanyol kormányban személyváltozások vannak kilátásban. Acosta hadügyér nagyon elégedetlen azon korlátlan hatalommal, mely a carlisták ellen Cataloniába küldött Contreras tábornokra ruházott. A republicanus párt egyrésze pedig tiltakozott Chao miniszternek a kormányban maradása ellen, mivel nem republicanus. A többségben levő radikális párt nagy előkészületeket tesz a jövő választásokra. A foederalista töredékek szintén erélyesen hozzá láttak a pártszervezésekhez.

A svéd király megkoronáztatása, mely kevésbe mult, hogy abba nem marad, jövő május hó 11 én fog végbemenni. A király, kinek megkoronáztatása elkerülhetlenné lön, miután a norvégek azt nagyon sürgették, mint lényeges közjogi kelléket, — kijelenté, hogy a koronázási költséget saját pénztárból fogja fedezni, hogy így az erre megkivántató 40,000 tallér ne okozzon újra alkalmatlanságot a svéd országgyűlésnek, mely ez összeget egyszer már megtagadta. Norvégiában jul. 18-én lesz a koronázás.

Németországban a polgári házasság behozatala a bajor képviselők részéről ellenzésre talál; kijelentették ugyanis, hogy ők kétlik kormányuk beleegyezését a birodalmi gyűlés kezdeményezéséből eredendő polgári házasságról szóló törvényjavaslatba, s ha a birodalmi gyűlés egyik vagy másik pártja ragaszkodnék azon szándékához, hogy a polgári házasságról törvényjavaslatot terjeszt elő, ők kényszerülve lesznek ellenzék képezni, a mi állásukat szükségnélkül merevvé tenné.

Genfben a kath. vallási törvény népszavazás utján 9081 szavazattal 151 ellenében elfogadtattott.

Román lapszemle.

„Federatiunea“ 18 sz. A biharmegyei románok 1872. nov. 18-án egy közgyűlést tartottak volt, a melyben akkor választott szűkebb bizottság most életjelt kezd adni.

Felszólítja t. i. a biharmegyei románokat, kiválóan annak értelmiségét: hogy a 1871 XVIII és 1868 XLIV. t. cikkek értelmében minden községben a román nyelvet hivatalos nyelvül decretálják, annyival inkább mert a községek e határozata csak az illető hatóság előtt leendő ismeretes, de felsőbb helyre fölülvizsgálat végett nem terjesztetik.

„Federatiunea“ 19. sz. „Gondolják meg a magyar urak: hogy a horvátok, szerbek, tótok és románok mai hallgatása — csak a tenger nyugalma, hogy az annál hatalmasabban kitörhessen! A közös veszély solidari-

tásba fogja hozni a népeket s ez — nem soká, csak a közelebbi választásoknál nyilvánulni fog.“

A „Gazeta Tr.“ siránkozik Bartalnak a románok közreműködésével megválasztatásán. Midőn egy ily képviselőt tisztelünk meg bizalmunkkal, egyszersmind kést adunk kezébe, hogy azt a nemzet szívébe döthesse! Mikor fogunk már saját lábunkon járni?

„Poporulu“ újból feszegeti a keleti kérdést. Poroszország — ugymond — nemcsak szándékozik, de tetteleg lépéseket tesz a még hátralevő német tartományok egyesítésére, — sőt Olaszország is roppant előkészületeket tesz Tirol és Istria bekebelezésére. Kárpótlás tekintetéből egy keleti, vagy Német és Oroszország közötti háboru kikerülhetlen. Mindezt jó lesz megfontolni s különösen a románoknak előkészülni!

Vidék.

Udvarhely, márcz. 24.

Elmult tavaszi sokadalmunk minden zaj és baj nélkül; csak az árusok panaszkodtak a rosz vásár miatt, kik közül némelyek még az uti költséget sem vették be. Terjed a szegényedés; de azért nem fogy a könnyelműség és fényezés! Ilyen világot élünk most: **czifra nyomoruság!**

Városunk a zeneművészet iránt dicsérendő pártfogolást tanusit. Nem csak jól szervezett dalárdát gyámolit, hanem egy jól képzett cigány-zenekart is tart fenn olykép, hogy e bandát ingyen lakással látja el, a városi adó alól fölmenti és más kedvezményekben részesíti; viszont köteles e zenekar évnegyedenként egy hangversenyt adni, haladásának kitüntetésére, mely alkalommal mindig legalább hat új darabot kell játszania. Ily évnegyedes hangverseny volt márcz. 22-ikén este a városház nagytermében igen mérsékelt bemeneti díjak mellett; de az eső megeredvén, a női közönség csak gyéren lett képviselve. A zenekar igen szépen játszta a legnehezebb darabokat is. A műsorozat ez volt: 1. Nyitány „Zampa“ operához. 2. Négyes „Benyovszky“ operettből Doplertől. 3. Nyitány „Dichter und Bauer“ operához. 4. Nyitány a „Porticii néma“ operához. — 5. Szemelvények (gyönyörű részek) „Macbeth“ operából. 6. „Mannsfeld-Lieder“, keringő Klepsch Károlytól. 7. „Honvédhuszár-induló“ Kozák Márton karmestertől. — A műsorozat eléggé érdekes és élvezetes volt; csak kár, hogy Kozák Márton karmester ur a kinyomatás előtt a szöveget hozzá értő egyén által ki nem javíttatá. Így pl. a második darab a nyomtatványon ekkép áll: „Benyovszky“ négyes Doplér operettből; a negyedik: „Ouverture zur Oper die Stumme.“ Porticitól; az ötödik: „Delizie dell oper Macbeth.“ Vagy legyen olaszul „dell“ opera „vagy magyarul mint főnebb kiírtam. A nyomtatványon nem csak az olasz hanem a német nyelv is csúful eltorzítva áll!

Azonban a zenekar működése nem a nyomtatvány, hanem a zenegyűesség szerint ítélendő meg: e tekintetben pedig Kozák zenekara teljes elismerést érdemel, miért is ajánljuk őt a közelgő furdő-idényre a közönség pártfogásába.

A bécsi világgkiállításra az udvarhelyi iparosok is elküldék mutatóványaikat, hogy ott a székely ipar is minél teljesebben legyen képviselve. Elküldé a rom. kath. nőnevelde is kézimunkáit, melyek közt meglepő két női kalap; egyik teljesen taplóból készült és első pillanatra barna selyemszövetnek látszik, a másik fenyő dobozlemezékből áll; mindkettő igen csinos és megérdemelné, hogy viselése általánosan elterjedjen hölgyeink közt. Szépek a hargita-vidéki madarak is, melyek Madarász Mari képezdei árendék által kitömve egy állittattak egy üveggel zárt képbe, hogy mindegyik madár tápszere is különféleképp csoportosítva virág-alakban van a képben kitüntetve. Mindezen női készítmény Lakatos Jánosné Pintye Karolina utasítása és tevékeny közreműködése folytán jött létre. — Az ily képek czélszerű tanszerekül is szolgálhatnak a természetrajz tanításánál, és méltánylást érdemelnek mind tanulmányi, mind ipari tekintetben. Reméljük, nem fog hiányozni az elismerés a műkiállítási bíráló bizottság részéről is!

Tegnapelőtt és tegnap csöndes eső áztatá földeinket; ma pedig szép derült idő van. A növényélet megindult; ha valamely csapás nem éri vetéseinket, jó termést remélhetünk.

**

Laborfalva, 1873. márcz. 16-án

Községünk fáradhatlan szorgalmu tanítója Kádár Lajos ur folyó hó 15-én egy kedves jelenettel lépé meg községünket: a felnöttek vizsgájával. Valóban ennek szép sikerülte a nagyszámu hallgatóság és vizsgáló előjáróság kebelét általános lelkesedéssel tölté el. Nem nyilvános dicséretül hozom fel, mert arra a nemes fá-

radsággal kiérdemelt közelismerés nincs rá szorulva, hanem azért, mivel egy ilyen tény jótékonyan és buzditólag hathat minden igaz nevelésügy barátára.

Nevezett tanító ur a felnőttek oktatását 23 egyénnel mult évi deczember 15-én kezdette meg; s hogy a három havi igyekezet megtermé az óhajtott sikert, arról a tanulóknak négy tantárgyból letett szép vizsgája tökéletesen meggyőzött mindnyájunkat. A tantárgyak voltak: helyesírás fogalmazványokkal, számtan, földirat és természetrajz. Gyönyörűség volt nézni, hogy gazda, iparos és szolgaleány mily nemes vetélkedéssel igyekezett kitűntetni magát.

Igazán jól esik az ember lelkének, ha e sok erkölcsrontó vesztegetéssel kapacitaló mindenféle választások közepette vagy egy ilyen esettel is találkozhatik az ember.

BERDE MIHÁLY.
iskolaszék elnöke.

Árapatak, 1873. márczius 20-án.

Több hazafi polgár felhívásának teszek eleget, midőn a t. olvasót a f. hó 18-án Árapatakn — Árapatak, Előpatak és Erősd községekből csoportosult körjegyzői választásról kívánom értesíteni.

A fentirt körjegyzőség elérésére Geréb Béla, Balog József és Babos Ferenc pályáztak s mindhárom képesítették is, de Balog József pályázatát még a választás előtti nap visszavette s így csak Geréb Béla — kinek Sepsí-Szent-Györgyön letett szigorlatáról a „Nemere“ egyik lapjában olvastunk — és Babos Ferencz, — kiről eddig a kronika hallgat, — állottak választás elé.

A választás napján Geréb Bélát a fentirt csoportosult községek képviselő testületének majdnem általános többsége harsogó „éljen“ kitörésekkel kísérte Erősd-ről a választási helyre, — a hol a járási szolgabíró tkts. Henter Gábor ur szép jelét adván hivatalabani erélyes és buzgó eljárásának, a gyűlést az illető törvények felolvasásával nyitá meg; — mire árapataki ev. ref. lelkész tiszteletes Csullak Zsigmond ur indítványozá, hogy Geréb Béla kikiáltás utján választassék meg, mit harsogó „éljen“ követett, — dácára ezen általános többségnek az erősi ev. ref. lelkész a névszerinti szavazás elrendelését kérte, — de nem tudott a törvény értelmében 10 jogosult választó által aláirt kérvényt beadni — s annál fogva fent nevezett járási szolgabíró Geréb Bélát, mint általános többséget nyert választottat a csoportosult községekben körjegyzővé nyilvánította, — erre Geréb Béla egy általános tetszést érdemelt beszéddel köszönte meg választóinak irányában tanusított bizalmokat, — s egyszersmind az ünnepélyes esküt is letette.

Kivánjuk, hogy a fiatal új körjegyzőt — szép de tövises pályáján siker kövesse.

IMECS ERNŐ.

Rendszabás

a halászási jog gyakorlását illetőleg Brassó vidéke határában.

(Vége.)

14 §.

Mindazok 5 frtól egész 50 frtig való pénzbírsággal terheltetnek, kik e rendszabás 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11 §. tilalmi és rendelvényei ellen vétnek; ismétlési eseteknél és súlyosító körülmények közt ezen bírságtétel 100 frtig is fölemelhető.

Ugyanazon bírságtétel alá esik az is, ki halász-eszközökkel ellátva halászási vizek közelében jogosulatlanul találtatik.

A tilos halfogásnál használt halászási eszközök, továbbá a törvényellenesen áruba bocsátott, eladott és elküldött halak és rákok, a halászjogosultnak javára lefoglaltnak.

Ha az illető jogosult kétségkívül ki nem puhatolható, úgy a lefoglalt tárgyaknak kiváltási díja azon község szegények alaptökéjéhez csatoltnak, hol a letartoztatás történt.

Oly intézkedések és előkészületek halászási célra, melyek ezen rendszabás 7. §. ellen állítottak, a legrövidebb uton lerontandók.

15 §.

Ki ezen rendszabás által büntetésterhe alatt tiltott áthágás véghezvitelére, övéit, inasait vagy napzsámósait használja résztvevőkül vagy segédekül, ha ezek a fizetésre nem képesek, saját büntetése mellett, még azoknak is bírságát lefizetni tartozik.

16 §.

Azon esetben, ha az ezen rendszabásban meghatározott pénzbírság bé nem hajtható, személyes fogság lép helyébe, mikor 24 órai bezáratás 5 frtba számítatik.

17 §.

A halászási jog tulajdonsa, vagy annak meghalmozottja a tetten kapott idegent megzalogolhatja, köteles azonban ezen esetben az illetékes hatóságnak erről a jelentést azonnal megtenni.

18 §.

A halászásra jogosult által felállítandó, a vidéki hatóságoktól felesketett halászat felügyelőknél kivül még a helyi rendőröknek, az ut és vízépítések felügyelő személyeinek, a csendőröknek, a pénzügyőröknek s határ-felügyelőknak, a mennyire nem történik saját szolgálati feladatuknak rovására, ezen rendszabás rendeletei fölötti örködés és felügyelet, ugyanint felfedezett haltolvajlások feljelentése az illetékes hatóságnak, szolgálati kötelességévé tétetik. A feleskült felügyelőnek feljelentése ellenbizonyítékok hiányánál hiteles erővel bír.

19 §.

A büntetésnek egy harmada azon község szegényalaptökéjének javára esik, a melynek területén a büntett elkövetetett, két harmada pedig a halászásra jogosulté.

20 §.

Ezen rendszabásnak meghatározásai zárt tavakra és viztartókra nem terjednek ki.

Ha halak és rákok ilyen tavakból, az ivás idejében, vagy a megszabott mértéken alól szállíttatnak, áruba bocsátatnak vagy eladatnak, számukra egy hatóságilag hiteles eredetüket bizonyító igazolási irat állítandó ki.

21 §.

A rákok fogása ugyanazon meghatározásoknak van alávetve, mint a halaké.

22 §.

Ezen rendszabás végrehajtásával a vidéki hatóság bizatik meg.

Brassó, 1873. január hó 31-én.

A városi és vidéki tanács.

A „Nemere“-re előfizetők névsora.

II. Brassóból.

(A számok évrészeket jelentenek f. év Január-hótól kezdve.)

Andrásosky Efraim $\frac{1}{2}$; Bene László $\frac{1}{2}$, Bibó Mihály $\frac{1}{4}$, ifj. Boer János $\frac{1}{4}$, Bogdán János $\frac{1}{2}$, Buna Sándor $\frac{1}{2}$, Csató János $\frac{1}{2}$, Csukly Gusztáv $\frac{1}{2}$; Dáncs József $\frac{1}{4}$, Demeter Pál $\frac{1}{5}$; Fagyas Bálint $\frac{1}{2}$, Szt. Ferencziek zárdája 1 év, Fodor József $\frac{1}{4}$, Folyovits N. $\frac{1}{2}$; Gáspár L. márc.—máj. Gencsi András $\frac{1}{4}$, Greger Ferd. $\frac{1}{4}$, Gyertyánffy Lajosné $\frac{1}{2}$, György Ferencz $\frac{1}{4}$; Hornyánszky S. márc.—juni, Huditska Adolf $\frac{1}{2}$; Jakó Ferencz $\frac{1}{2}$, Jósza Ferencz $\frac{1}{2}$; Kabos őrnagy $\frac{1}{2}$, Kazacsai Antal $\frac{1}{4}$, Kasino magyar $\frac{1}{2}$, — román $\frac{1}{2}$, — szász $\frac{1}{2}$, Kenyeres Károly $\frac{1}{4}$, Kis Sándor $\frac{1}{4}$, Kocsis János $\frac{1}{4}$, Körtvélyesi Antal $\frac{1}{4}$; László M. L. 1 év, br. Lederer Károly febr.—juli; Magyar István $\frac{1}{4}$, Mathoevics Fer. $\frac{1}{4}$, Mayer József $\frac{1}{2}$, Molnár János $\frac{1}{2}$; Neurihrer Sándor $\frac{1}{2}$; Noszka Gusztáv $\frac{1}{2}$; Pánczél Joachim $\frac{1}{2}$, Prohászka József $\frac{1}{4}$; Roediger Laura $\frac{1}{2}$; Schwarcz András $\frac{1}{4}$, Soos Ferencz $\frac{1}{4}$, Száva Zakariás $\frac{1}{2}$, Szekula és Zakariás $\frac{1}{2}$; Szele István $\frac{1}{4}$, Szöcs Dániel $\frac{1}{2}$; Tompa Gyula $\frac{1}{2}$, Tóth István $\frac{1}{2}$; Varga András $\frac{1}{2}$, Vén István $\frac{1}{4}$, Vertán János $\frac{1}{2}$, Verzár Gerg. $\frac{1}{2}$, Veszprémy József $\frac{1}{4}$, Vitkai József $\frac{1}{2}$, Vonk Miklós apr.—szept.

A felülfizetést ajánlók közül adakoztak:

Balla János $\frac{1}{4}$ évre 2 frt. 50 kr., Bányai Bogdán 1 évre 10 frt. Kászony István $\frac{1}{2}$ évre 10 frt. Maurer Victor $\frac{1}{4}$ évre 5 frt. Réthy Lajos $\frac{1}{4}$ évre 3 frt. Spitzer Adolf $\frac{1}{4}$ évre 3 frt. Vasady József $\frac{1}{4}$ évre 5 frt. Vizi József $\frac{1}{2}$ évre 6 frt.

Az előbbi névsorra némely találos megjegyzést tehetnének, de sem indiscreték, sem toladóknak nem akarunk nevezetni.

III. Vidékről.

(Második közlemény.)

Nagy-Ajta: község márcz.—decz. Angyalos: Gazda Albert, márcz.—máj. Bácsfalva: község márcz.—decz. Kis-Bacson: község márcz.—decz. Barátos: Bibó József márcz.—apr. Nagy-Borosnyó: Bartha László apr.—juni. Bukarest: Korodi Sámuel febr.—decz. Nagy-Enyed: Pávai Vajna Elek márcz.—juni. Feldoboly: Olvasó-egylet márcz.—apr. Kászony-Jakabfalva: N.-Kászony Balásy Lajos egész év. Moha: Csiky József $\frac{1}{2}$. Szotyor: Nagy Károly márcz.—szept. K.-Szt.lélek: Olvasó-kör márcz.—okt. F.-Tömös: Nagy Ferencz márcz.—máj. Ürmös: Thordai András febr.—márcz.

Ha ezen névsorokban valamely hiba volna, kérjük azt kiigazítás végett velünk tudatni.

Közelebbi számunkban hozzuk a tavalyi kezelésünkről szóló számadást.

V e g y e s.

(Felelet a sógoroknak.) Akadt olyan bécsi lap is, mely a bankkérdés alkalmából azzal henczegett, hogy ők újból kényszerülnek meghódítani ezt a Magyarországot.

No hát próbáljunk szerencsét sógor! A király s a közös hadsereg ne elegendjék bele s mi, Isten ugy se, eltűnjük, hogy azok a nagyszájú bécsi hősök ellenünk valóságos háborút indítsanak. Hanem aztán a játék végén ne sirjon egyik se!

(A belügyminiszter mint szász képviselő.) A szászok hivatalos lapja, a Wbltt. szerint gr. Szapári belügyminiszter a szerdahelyieknél kopogtat, hogy a lemondott Fillenbaum helyére képviselőül választassék. Nevezett lap két cikkben is dolgozik ez ellen, s mint Brassóban Tisza Lajosnak, Szerdahely részéről is azt felelik gr. Szapárinak: hogy becsületes szász ember csak olyat választ, a ki a megyesi programot aláirta. Mi nem tudjuk, hogy mért ne írhatná azt alá akármelyik miniszter! Ugyan mért ne?

(Udvarhelyről) a „Kelet“-nek Karsai Ignác interpellatiója ötletéből ezeket írja Veres Józsi: Udvarhely anyaváros csak magához maradt hű, a midőn szombatfalvi protectió mellett képviselőjének választotta őt; ennél még sokkal labanczosabb dolgok is történek ott. Van pl. ember, a kinek állásánál fogva tudósnek kellene lennie, de a kinek nem a tudomány, hanem annak ellenkezője hajtja a százperczentet; van más, a ki egy igen fontos ügy élén áll s a kinek ezen állásánál fogva itt a Székelyföldön egy nagyon üdvös közművelődési czélt kellene előmozdítania, de a ki e helyett inkább beválnék csárdabeli szépasszonytól iszogáló juhászbojtárnak; van harmadik, a kit mint társadalmi poloskát minden tisztességes háztartásból ki kellenej pusztítani, de a ki e helyett bizonyos familia egyik ódon butor darabjába kényelmesen befészkelődve, egészen acclimatizálódott már s a fensőbb köri corruptió propagandájának sikeres szolgálatokat tesz; van egy negyedik, ötödik s isten tudja hányadik, de legyen elég ennyi most, majd a többieknek is sorját keritem.

(A borszéki fürdőbizottmány) közelebb tartott ülésében — egyebek mellett — elhatározta, hogy a dr. Cseh Károly által megbízás folytán szerkesztett „Borszék“ monographiája, magyar, német, francia és angol nyelven még a bécsi világkiállítás előtt adassék ki környékének 62 külön pontról felvett fényképeivel, továbbá határozta, hogy a magyar kiadás egy diszpéndányát 100 üveg borszéki vízzel király és királyné ő felségeiknek, egy diszpéndányt pedig csakugyan 100 üveg borvíz kíséretében Gizella főhercegnőnek fog küldetni menyegzőjére.

(Borsódi D. Lajos) Maros-Vásárhelyi kereskedő többek közt egy egész székelyházat és galamb-bugot küld a bécsi világkiállításra.

(M.-Vásárhelyt) e hó 20-ikán tüzvész dühöngött. A gyulás a szt.-királyutca felőli s a r. cath. egyházhoz tartozó nagy épület udvarán levő zsindeyes fedelű faszínből támadt. Ennek következtében a nagy piacra néző szomszéd kö-épület zsindeyfedele is csakhamar elhamvadt.

Helyi különfélek.

Keresztes és társainak végre sikerült a keleti vasúttal előnyösen szerződni, minél fogva említett cég azon kedvező helyzetbe jutott, hogy közvetítése mellett nagyon jutányosan alig féláron lehet a bécsi világkiállításra fel s onnan vissza utazni. Ezen világtárlat fontosságáról már szólottunk, most örvendünk, hogy közönségünknek ily kedvező alkalmat ajánlhatunk ezen páratlanul tanulságos és élvezetes utazásra.

Szimiginovics - Stauffe - Adolf, brassói rom. kath. gymnasiumi tanár, kinek neve a német irodalomban helyet vívott ki magának, most fejezte be Bukovinának domborműves térképét, mely a világkiállításra bizonyára diszére válik nem csak szerzőnek, de különösen az említett tanintézetnek is. A viaszba rakott nagy szorgalommal s kitünő ügyességgel készült szép tudományról tanuskodó mű függélyes és vízszintes irányban fölülte nagy pontossággal és hűséggel van legkisebb részletekig dolgozva, mi tekintve az ábrázolt országnak rendetlen hegylánczait és csoportjait, ugyan nagy türelmet igényelt.

„Remény“ czimvel Werzár G. helybeli jóhírű bankár tőzsdei lapot indit meg magyar nyelven. Az első szám f. év majus hó 7-én jelenik meg. Majd többet szólunk róla.

